

سنتر نانوذرات پلیمری هوشمند برای استخراج سموم فنوکسی اسید از نمونه‌های آب رودخانه

هادی تابانی^(۱)، کمال خدایی^(۲)، یاسمین بیده^(۳)، فرزانه درآبادی زارع^(۴)، سعید میرزا^(۵) و علیرضا فخاری زواره^(۶)

۱. دکتری شیمی تجزیه، پژوهشکده علوم پایه کاربردی، جهاددانشگاهی
۲. استادیار پژوهش گروه زمین‌شناسی محیطی، پژوهشکده علوم پایه کاربردی، جهاددانشگاهی
۳. دانشجوی دکتری شیمی آلبوم، دانشکده شیمی، دانشگاه شهید بهشتی
۴. دانشجوی کارشناسی ارشد شیمی تجزیه، دانشکده شیمی، دانشگاه شریف
۵. دانشیار گروه توسعه میدین، پژوهشکده علوم پایه کاربردی، جهاددانشگاهی
۶. استاد گروه شیمی تجزیه، دانشکده شیمی، دانشگاه شهید بهشتی

تاریخ دریافت: ۹۴/۲/۱۵

تاریخ پذیرش: ۹۴/۵/۲۴

چکیده

علفکش‌های فنوکسی اسید ترکیبات قطبی می‌باشند و حلالیت نسبتاً زیادی در آب دارند که با بارندگی از سطح خاک و گیاهان شسته و وارد آبهای زیرزمینی و رودخانه‌ها می‌شوند. سازمان بهداشت جهانی حداقل مقدار مجاز این علفکش‌ها را در آب ۷۰ میکروگرم بر لیتر اعلام کرده است. بنابراین اندازه‌گیری این علفکش‌ها در آبهای زیرزمینی و رودخانه‌ها که مهمترین منبع برای آبهای آشامیدنی هستند، از اهمیت زیادی برخوردار است. بنابراین توسعه یک روش پیش‌تغییظ کارآمد در این زمینه ضروری به نظر می‌رسد. لذا در این پژوهه، از مایکروژل مغناطیسی برای پیش‌تغییظ علفکش‌های فنوکسی اسید در نمونه‌های محیطی استفاده شد. این مایکروژل در محیط‌های بازی بسته شده و آنالیت را به دام انداخته و جذب می‌کند و در محیط‌های اسیدی باز شده و آن را آزاد می‌کند. برای اندازه‌گیری سموم استخراج شده، از تکنیک الکتروفورز مولئین استفاده شد. در این مطالعه، پارامترهایی مانند نوع حلال، مقدار جاذب، زمان استخراج و سایر پارامترهای مورد نیاز بهینه شدند. در نهایت روش بهینه شده، مورد ارزیابی قرار گرفت و برای اندازه‌گیری سموم مورد نظر در آبهای زیرزمینی و رودخانه‌ها به کار گرفته شد.

واژه‌های کلیدی: آب رودخانه، پلیمر هوشمند، سموم فنوکسی اسید و نانوذرات مغناطیسی

آمده‌سازی نمونه قبل از آنالیز اکثر نمونه‌ها مورد نیاز است.

برای نمونه‌های دارای بافت پیچیده، آمده‌سازی نمونه عموماً همراه با تصفیه یا پاکسازی آن لازم است. همچنین این مرحله می‌تواند غلظت گونه یا گونه‌های مورد نظر را طی

مقدمه

اکثر تکنیک‌های تجزیه‌ای توانایی اندازه‌گیری مستقیم گونه‌ها در بافت‌های پیچیده را ندارند، لذا حداقل یک مرحله

*نویسنده مرتبط: hadi_tabani@yahoo.com

را ۷۰ نانوگرم بر میلی لیتر گزارش نموده است. بنابراین، مقادیر زیاد این ترکیبات در منابع آبی برای موجودات زنده خطرناک می‌باشد. در سال‌های اخیر، تعداد زیادی روش‌های ریزاستخراج برای پیش‌تغییض این سموم معرفی شده است که از آن جمله می‌توان روش‌های استخراج مایع- مایع (Catalina et al., 2000) (LLE)، استخراج با فاز جامد (SPE) (Vink and Vander Pol, 1996; Biesaga et al., 2005; Lagana et al., 2002) و میکرواستخراج با فاز SPME (Quintana et al., 2007; Rodriguez et al., 2005) را نام برد. از مهمترین معایب استخراج مایع- مایع و استخراج فاز جامد آن است که مصرف حلال‌هایی با درجه خلوص بالا در آن زیاد است که گران و سرمی می‌باشد. با وجود اینکه این تکنیک‌ها، تکرارپذیری خوبی داشته و ظرفیت نمونه بالایی دارند، روش‌هایی وقت‌گیر می‌باشند. با توجه به اینکه روش میکرواستخراج با فاز جامد یک تکنیک استخراجی بدون مصرف حلال است، ولی فیبرهای مورد استفاده در این روش، گران بوده و زمان عمر محدودی دارند. بررسی مقالات نشان داد گزارشی در رابطه با کاربرد تکنیک بر پایه مایکروژل‌های هوشمند برای استخراج سه آفت‌کش مذکور وجود ندارد، لذا در این کار، کاربرد این جاذب هوشمند به عنوان یک تکنیک آماده‌سازی نمونه و سپس آنالیز آنها بهوسیله دستگاه الکتروفورز مولین مورد بررسی قرار گرفت. فاکتور پیش‌تغییض بالا و پاکسازی نمونه با این جاذب، امکان آنالیز غلظت‌های پایین آنالیت را فراهم کرد.

مواد و روش‌ها

مواد شیمیایی مصرفی

تمام مواد شیمیایی استفاده شده در آنالیز با خلوص تجزیه‌ای بودند. برای جلوگیری از بسته شدن لوله مولین تمام نمونه‌ها و بافرها با استفاده از فیلتر ۰/۴۵ میکرون استات سلولز، فیلتر شدند. اسید کلریدریک، سدیم هیدروکسید، اسید فسفوریک و نمک‌های $\text{Na}_2\text{HPO}_4 \cdot 2\text{H}_2\text{O}$ ، NaH_2PO_4 ، $\text{Na}_2\text{HPO}_4 \cdot 2\text{H}_2\text{O}$ با خلوص تجزیه‌ای از شرکت مرک تهیه شدند. آب با درجه خلوص HPLC توسط سیستم میلی‌کیو در داخل آزمایشگاه تهیه شد و برای تهیه تمام محلول‌ها و بافرها مورد استفاده قرار گرفت. حلال‌های آبی ۱- هپتانول، ۱- نونانول،

استخراج افزایش دهد. روش‌هایی مانند استخراج مایع- مایع یا استخراج با فاز جامد از جمله راه‌کارهای مؤثری هستند که برای این منظور معرفی شده‌اند و هنوز هم در بسیاری از آزمایشگاه‌های آنالیز مورد استفاده قرار می‌گیرند. زمانی بودن، نیاز به حجم بالای نمونه، استفاده از حلal‌های آبی و همچنین مشکل خودکار کردن از جمله معایب این روش‌ها است. لذا امروزه، معرفی روش‌های جدیدتر به منظور حل این معایب، اهمیت فراوانی پیدا کرده است. بدین لحاظ تلاش‌های مستمر محققان بیشتر در زمینه توسعه روش‌های استخراجی است که ضمن برخورداری از حساسیت بالا، مستقل از حلal بوده یا با حجم کمی از حلal انجام گیرند. از اینرو در سال‌های اخیر روش‌های ریزاستخراج بسیار مورد توجه قرار گرفته‌اند. به طور کلی روش‌های ریزاستخراج به روش‌هایی اطلاق می‌گردد که در آن‌ها حجم فاز استخراجی بسیار کوچک‌تر از حجم نمونه است و بنابراین به دلیل ظرفیت پایین فاز استخراجی، استخراج به طور کامل صورت نمی‌گیرد و فقط کسر کوچکی از آنالیت، به داخل فاز استخراج کننده منتقل می‌شود و در مواردی پس از استخراج، غلظت گونه در محلول نمونه با غلظت اولیه‌اش برابر می‌نماید. با توجه به این که تجهیزات اندازه‌گیری دارای محدودیت غلظتی برای تشخیص و تعیین مقدار می‌باشند، لذا یکی از روش‌های مرسوم برای برطرف کردن این محدودیت، تغییض گونه مورد نظر می‌باشد. به همین دلیل روش‌های بسیار زیادی برای این امر پیشنهاد شده و تعدادی از آن‌ها امروزه به صورت تجاری درآمده است.

تاكونون گزارشی مبنی بر استخراج سموم فنوکسی اسید از محیط‌های آبی با استفاده از مایکروژل‌های هوشمند منتشر نشده است. لذا در این مطالعه، مایکروژل‌های هوشمند برای اولین بار جهت استخراج آفت‌کش‌های اسیدی فنوکسی (MCPA و MCPP) و ۲,۴-DP از نمونه‌های زیست‌محیطی به کار برد شد. ترکیبات مذکور جزء ۱۰ آفت‌کش پرکاربرد در اروپا می‌باشند که به طور گستردگی جهت محافظت از گیاهان در برابر آفت‌ها استفاده می‌شوند. این ترکیبات به دلیل دارا بودن گروه کربوکسیلات با یون‌های فلزی واکنش می‌دهند و کمپلکس‌هایی با حلالیت بالا در آب تشکیل می‌دهند. سازمان بهداشت جهانی (WHO) حداقل مقدار مجاز برای آفت‌کش‌های کلروفنوکسی اسید در آب نوشیدنی

طول موثر ۵۰ سانتی‌متر (طول کلی ۶۰ سانتی‌متر) انجام شد. این دستگاه برای تنظیم دما از خنک کننده آبی استفاده می‌نماید. به منظور آماده‌سازی، ستون موبین قبل از استفاده به ترتیب به مدت ۵ دقیقه با اسید کلریدریک ۵/۰ مولار، ۵ دقیقه با آب، ۵ دقیقه با سود ۵/۰ مولار و در نهایت ۵ دقیقه با آب شستشو داده شد. قبل از شروع آنالیز، ستون موبین با استفاده از الکتروولیت زمینه مورد نظر شستشو داده شد تا برای انجام آنالیزها آماده گردد. بین آنالیزهای متوالی، ستون موبین به مدت ۲ دقیقه با سود ۵/۰ مولار، ۲ دقیقه با آب و در نهایت ۲ دقیقه با الکتروولیت زمینه شستشو داده شد. برای ارزیابی داده‌ها از نرم افزار Chrom & spect استفاده شد. تزریق نمونه‌ها به مدت ۵ ثانیه و با اعمال فشار ۶۰ میلی‌بار صورت گرفت. بافر فسفات ۱۰۰ میلی‌مولار حاوی ۱ میلی‌مولار آلفا سیکلودکسترین با $pH = 9$ در این کار مورد استفاده قرار گرفت.

نتایج و بحث

سنتر نانوذرات هوشمند پلیمری $\text{Fe}_3\text{O}_4-\text{SiO}_2-\text{P4VP}$ در ابتدا نانوذرات مگنتیت (Fe_3O_4) سنتر شدند. برای تهیه نانوذرات مگنتیت از روش هم‌رسوبی که روشی آسان نسبت به چند روش دیگر است، استفاده گردید. آمونیاک برای کاهش نمک‌های آهن (II) و (III) به هسته مگنتیت استفاده شد (Nabid et al., 2014). در شکل ۱ طیف-FTIR مربوط به نانوذرات مگنتیت خالص، دو پیک قوی نشان می‌دهد؛ پیک 590 cm^{-1} مربوط به ارتعاشات Fe-O هسته مغناطیس و پیک پهنه ناحیه $3200-3600 \text{ cm}^{-1}$ منسوب به

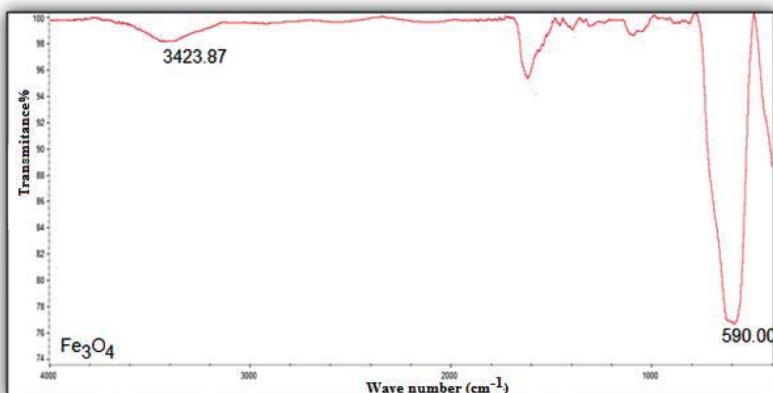
۱- اکتانول از شرکت فلوکا با خلوص تجزیه‌ای تهیه شدند. ۲,۴-DP و MCPP از شرکت آووگزبرگ خریداری شدند. به منظور ارزیابی کاربرد روش در آنالیز نمونه‌های حقیقی، نمونه‌های زیستمحیطی از دو روادخانه جاجرود و سفیدرود واقع در اطراف تهران و یک نمونه از دریاچه خزر تهیه جمع‌آوری گردید.

تهیه محلول‌های استاندارد، محلول‌های نمونه محیطی

در ابتدا محلول مادر با غلظت ۱۰۰۰ میکروگرم بر میلی‌لیتر از هر آفت‌کش فنوکسی‌اسید به طور جداگانه تهیه گردید. برای این کار، مقدار ۱۰۰ میلی‌گرم از هر آفت‌کش درون ۱۰۰ میلی‌لیتر متابول حل گردید و به حجم رسانده شد، سپس محلول حاصل در دمای ۴ درجه سانتیگراد و دور از تابش نور نگهداری شد. محلول‌های نمونه، روزانه به سیله‌ی رقیق‌کردن محلول استاندارد مادر با آب با درجه خلوص HPLC تهیه شدند. به منظور تهیه کردن نمونه‌های حقیقی، به نمونه‌های زیستمحیطی آفت‌کش‌های فنوکسی‌اسید اضافه شد و pH آن با NaOH ۱ مولار تنظیم شد.

دستگاه الکتروفورز موبین

آنالیز نمونه‌ها با استفاده از دستگاه الکتروفورز موبین مدل 105 Capel ساخت شرکت روسی لومکس انجام شد. این دستگاه مجهز به آشکارساز UV بود که در طول موج ۲۱۴ نانومتر به کار گرفته شد. آزمایشات الکتروفورتیک با یک ستون موبین بدون پوشش با قطر داخلی ۵۰ میکرومتر و

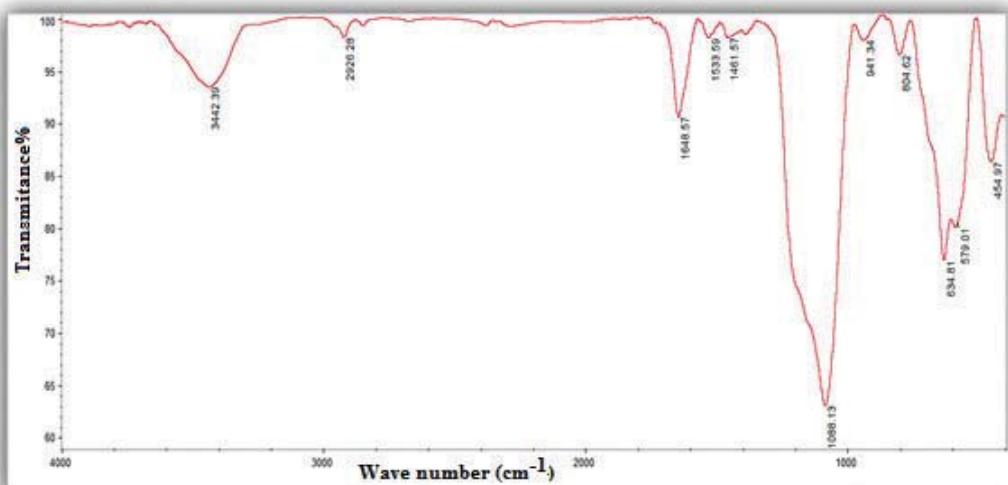

شکل ۱. طیف FT-IR مربوط به Fe_3O_4

cm^{-1} ۱۵۳۳ به N-H خمثی آمید نوع دوم،^۱ ۱۴۶۱ به C-N خمثی،^۱ ۱۰۸۸ به Si-O کششی و ۱۳۶۰ cm^{-1} به C-Br کششی نسبت داده شده‌اند. پیک‌های ۱۶۴۸ cm^{-1} و ۱۳۷۱ در طیف IR مربوط به Fe_3O_4 -PVP-SiO₂-NH₂-Br به ترتیب مربوط به ارتعاش کششی پیوند کربونیل آمیدی و گروه‌های متیل در موقعیت a^{α} برم است. پیک مربوط به کربونیل اسیدبرمید (حدود ۱۷۳۵ cm^{-1}) نیز مشاهده نشده است. این نتایج بیانگر این است که آغازگر ATRP روی سطح نانوذرات مغنتیت اتصال یافته است (Nabid et al., 2014).

ارتعاشات گروه OH- روی سطح نانوذرات می‌باشد. در این پژوهه، از روش سل-ژل، برای پوشاندن نانوذرات با سیلیکا استفاده شد. برطبق این روش پیش از به کارگیری تتراتوکسی‌سیلان، نانوذرات با پلی‌وینیل‌پیروولیدون پوشیده شدند. پس از سنتر نانوذرات مغنتیت و اقدامات لازم برای پایداری آن، به منظور اتصال آغازگر روی نانوذرات مغنتیت نیاز داریم تا سطح برای واکنش با آغازگر و ثبت آن روی نانوذرات مغنتیت فعالتر شود، به این منظور از آمینوپروپیل‌تری‌اتوکسی‌سیلان استفاده شد.

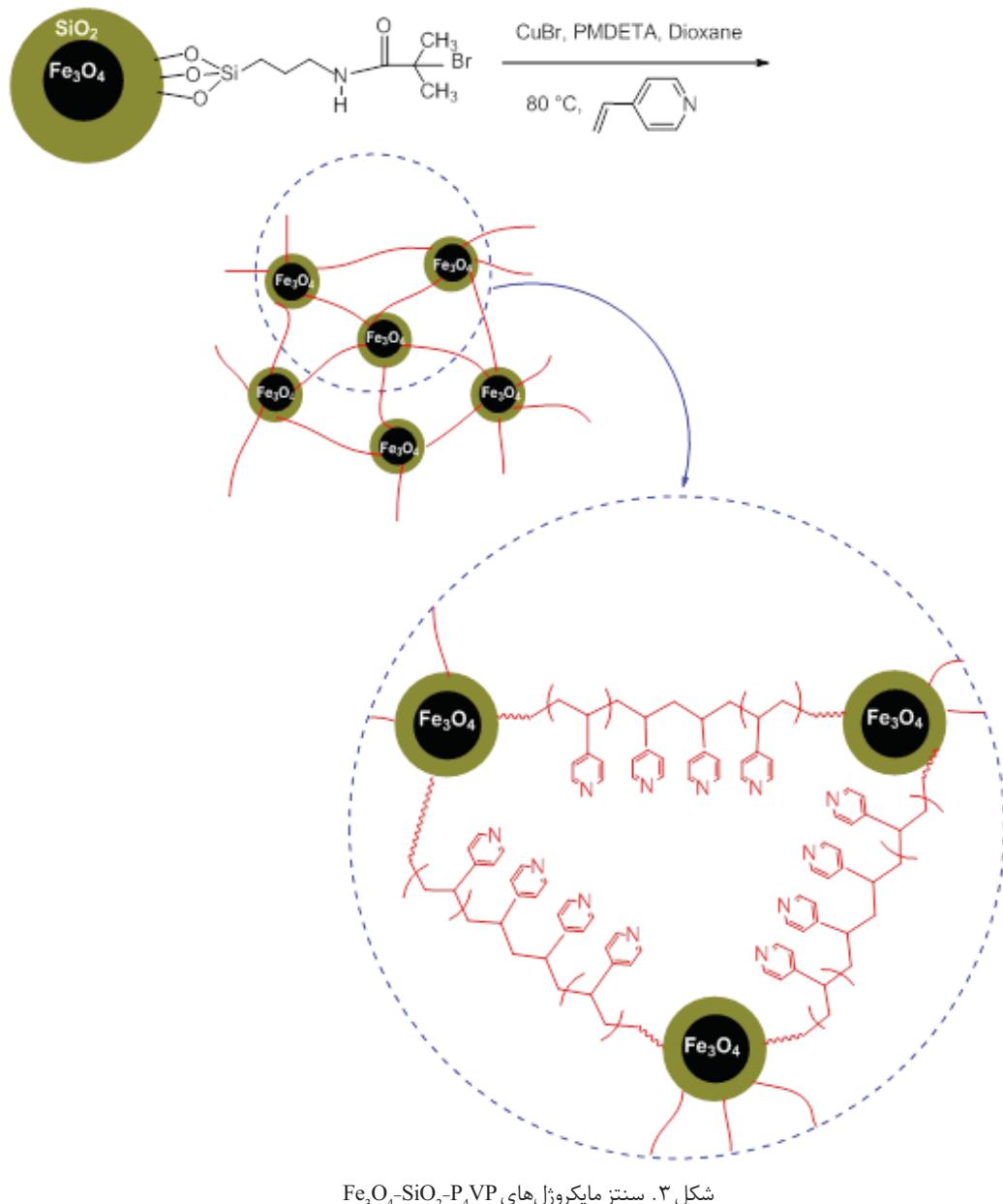
در طیف IR این مرحله (شکل ۲)، پیک‌های

شکل ۲. طیف FT-IR مربوط به Fe_3O_4 -PVP-SiO₂-NH₂-Br

۴-وینیل‌پیریدین حاوی اتم‌های نیتروژن است که به عنوان گیرنده فلز عمل می‌کند. در این شبکه پلیمری سنتر شده، نانوذرات Fe_3O_4 به عنوان عامل اتصال دهنده عرضی توسط واکنش‌های اختتامی بین ذره‌های رادیکال‌های آزاد روی نانوذرات مغنتیت عمل کرد که منجر به تشکیل میکروژلهای Fe_3O_4 -SiO₂-P₄VP گردید.

پلیمریزاسیون ATRP شروع شده از سطح، با مونومرهای ۴-وینیل‌پیریدین روی بستر سنتری صورت گرفت (شکل ۳). پلیمر مورد استفاده در این سیستم سنتری پلی ۴-وینیل‌پیریدین است که به عنوان پلیمری حساس به pH می‌باشد. در واقع با تغییر pH سیستم می‌توان کارکرد سیستم کنترل نمود. همچنین پلیمر

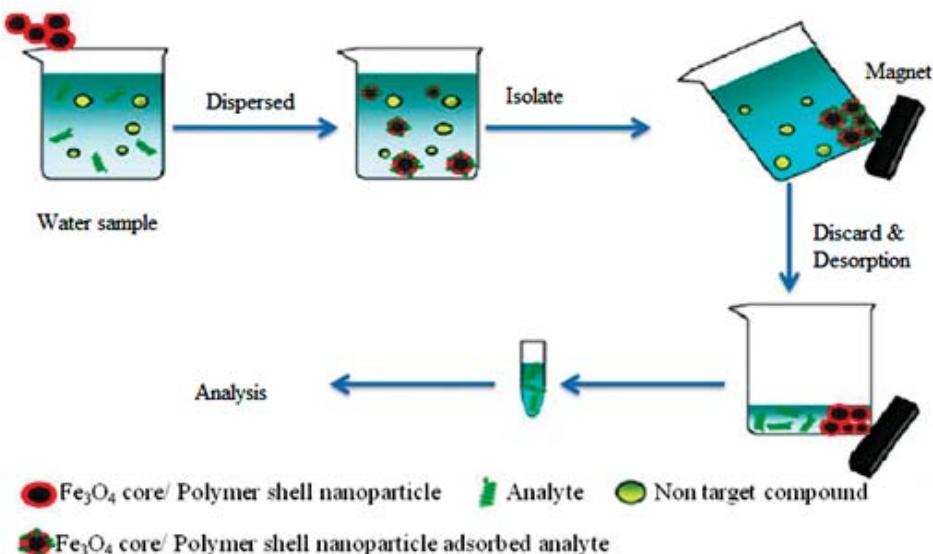

شکل ۳. ستز مایکروژل‌های $\text{Fe}_3\text{O}_4\text{-SiO}_2\text{-P}_4\text{VP}$

کردن محلول رویی، مقدار 400 mL حلal شوینده به جاذب اضافه شد و محلول به مدت ۲ دقیقه به کمک ورتکس به شدت هم زده شد. در نهایت بعد از ۲ دقیقه، جاذب به کمک مگنت خارجی نگه داشته و محلول روی جاذب به کمک سرنگ کشیده شد. پس از فیلتر کردن محلول، مقدار $20 \mu\text{L}$ آن جهت آنالیز به دستگاه CE تزریق شد. مراحل کار به طور شماتیک در شکل ۴ نشان داده شده است.

عملیات استخراج

۵ میلی‌گرم از پلیمر سنتز شده بعد از توزین، درون ظرف شیشه‌ای ریخته شد و 200 mL محلول آبی حاوی سومون مورد نظر به همراه مگنت به آن اضافه و در ظرف بسته و به مدت ۵ دقیقه روی همزن مغناطیسی قرار گرفت. پس از تکمیل فرایند استخراج با قرار دادن ظرف آزمایش بر روی مگنت قوی، جاذب از محلول نمونه جدا شد. پس از دکانته

شکل ۴. استفاده از نانو ذرات Fe₃O₄ پوشیده شده با پلیمر برای استخراج آنالیت از نمونه آبی

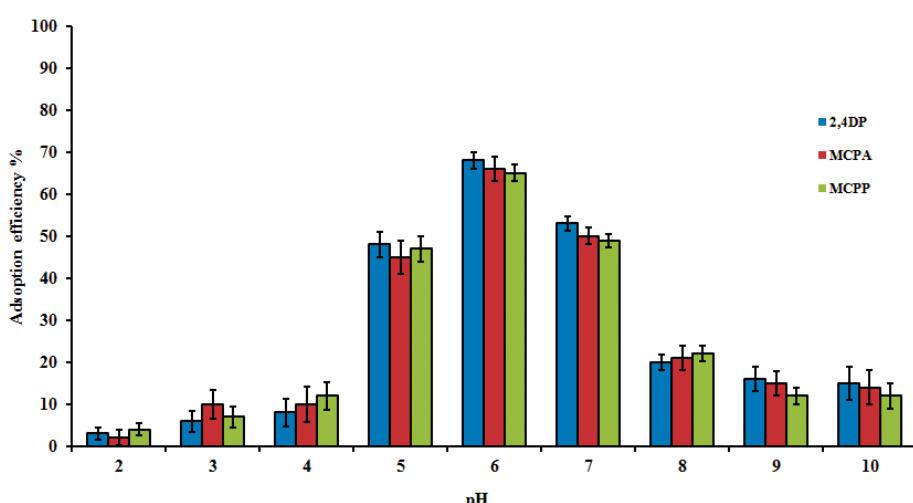
تنظیم pH مرحله‌ی جذب مورد استفاده قرار گرفت. تأثیر pH بر روی جذب نیکل توسط پلیمر به وسیله‌ی محلول‌های مختلفی دارای pH در ناحیه ۲ تا ۱۰ مورد بررسی قرار گرفت. در ادامه پس از جذب سومون بر روی پلیمر در pH های مختلف، آنالیت جذب شده توسط پلیمر بعد از ۱۰ دقیقه شستشو با ۵ mL از محلول ۵۰ mg (v/v) HCl با استفاده از دستگاه الکتروفورز مowin اندازه‌گیری گردید، به این ترتیب pH = ۶ بهترین pH جهت کسب بالاترین بازده استخراج تعیین شد (شکل ۵).

بهینه‌سازی فاکتورهای موثر بر روی استخراج

از روش بهینه‌سازی یک متغیر در زمان (OVAT)، جهت بهینه‌سازی فاکتورهای زمان استخراج، pH مرحله جذب و اثر سرعت همزدن بر جذب گونه‌ها استفاده شد. برای تمامی آزمایش‌ها ۵۰ mg از پلیمر خشک برداشته شد.

بهینه‌سازی pH مرحله جذب

میزان ۵۰ mg از پلیمر و ۲۰۰ mL از محلول آبی برای

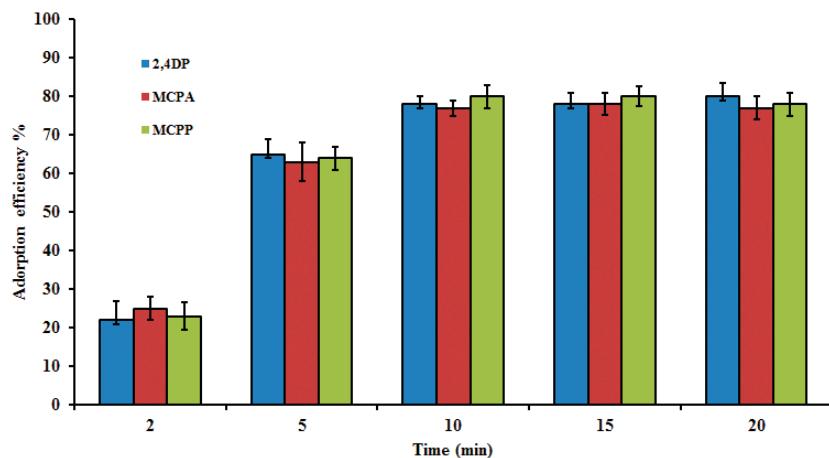

شکل ۵. تأثیر pH روی میزان کارایی استخراج

بهینه‌سازی زمان استخراج

می‌باشد. میزان mg ۳۰ از جاذب (پلیمر) به mL از محلول در شرایط pH بهینه اضافه گردید. سوسپانسیون حاصله تحت شرایط زمانی مختلف (در زمان‌های ۲، ۵، ۸، ۱۰ و ۲۰ دقیقه) هم زده شد. نتایج نشان داد که در زمان ۱۰ دقیقه بیشترین بازده استخراج دیده می‌شود (شکل ۶).

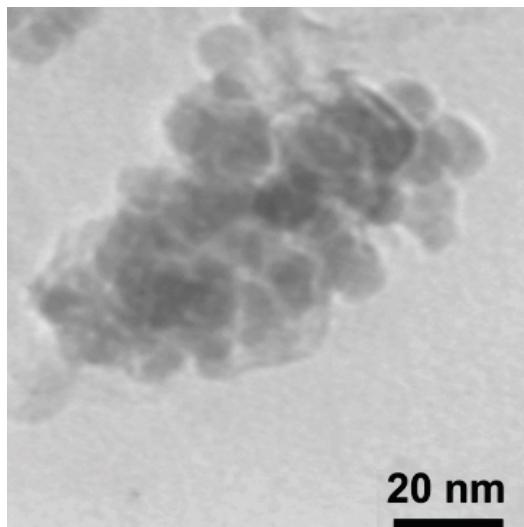
در قیاس با جاذب‌های رایج (جادب‌های با ابعاد میکرونی)، نانوذرات مساحت سطح به حجم بالاتر و مسیر نفوذ کوتاهتری را ارائه می‌کنند. بنابراین هنگام استفاده از جاذب‌هایی با ابعاد نانو، زمان‌های جذب کوتاهی قابل انتظار

شکل ۶. تاثیر زمان روی میزان کارایی استخراج

اثر سرعت همزدن بر جذب گونه‌ها

از آنجاکه سرعت همزدن، انتقال جرم آنالیت به سمت جاذب را تحت تاثیر قرار می‌دهد، اثر مهمی بر بازده استخراج دارد. اثر سرعت همزدن بر بازده استخراج در گستره ۷۵۰ تا ۱۲۵۰ rpm ارزیابی شد. نتایج نشان داد که با افزایش سرعت همزدن از ۷۵۰ به ۱۲۵۰ rpm بازده استخراج به علت افزایش انتقال جرم افزایش پیدا کرد. بنابراین حداقل سرعت موجود بر روی همزدن، یعنی ۱۲۵۰ rpm به عنوان سرعت بهینه همزدن انتخاب شد.

شکل ۷. عکس SEM مربوط به پلیمر قالب یونی شده

عکس TEM مربوط به پلیمر

برای بررسی مورفولوژی سطح و اثبات نانو بودن سایز ذرات پلیمر TEM این ماده گرفته شد. همانطور که در شکل ۷ می‌بینیم سایز ذرات در حدود ۱۴ nm است.

معتبرسازی روش

نانوگرم بر میلی لیتر آزمایش شد. منحنی های کالیبراسیون خطی بودن روش به کار رفته را با ضرایب همبستگی بین ۰/۹۹۷ و ۰/۹۹۸ نشان می دهد. حد تشخیص (LOD= 3S/N) روش ارائه شده در محدوده ۶-۹ نانوگرم بر میلی لیتر است که کمتر از مقدار مجاز برای آب نوشیدنی می باشد. تکرار پذیری روش با انجام پنج بار تزریق در یک روز و تکرار آن در طی پنج روز متوالی بین ۲ تا ۵ درصد تعیین شد (جدول ۱).

به منظور ارزیابی کاربردی بودن روش پیشنهاد شده، پارامترهایی از قبیل خطی بودن، حد آشکارسازی (LOD)، حد اندازه گیری کمی (LOQ)، دقت، فاکتور غنی سازی و راندمان استخراج برای سه آفت کش کلروفونوکسی اسید تحت شرایط بهینه تعیین گردید. نتایج به دست آمده در جدول ۱ نشان داده شده است. خطی بودن روش با استفاده از نمونه های آبی در هفت غلظت متفاوت، در محدوده ۱۰۰ تا ۵۰۰

جدول ۱. ارقام شایستگی روش ریزاستخراج با غشای الکتریکی برای سه آفت کش در محیط آبی

آفت	ضریب همبستگی (^(۱))	حد تشخیص (mg/L)	محدوده (µg/L)	بازیابی	فاکتور تنظیم	پک	چندروزگاری	RSD
۰/۹۹۸	2,4-DP	۹	۳۰-۵۰۰	۸۵	۱۷۰	۳	۴/۷	
۰/۹۹۸	MCPP	۶	۲۰-۵۰۰	۸۸	۱۷۶	۲/۴	۴/۴	
۰/۹۹۷	MCPA	۶	۲۰-۵۰۰	۸۰	۱۶۰	۴	۴/۸	

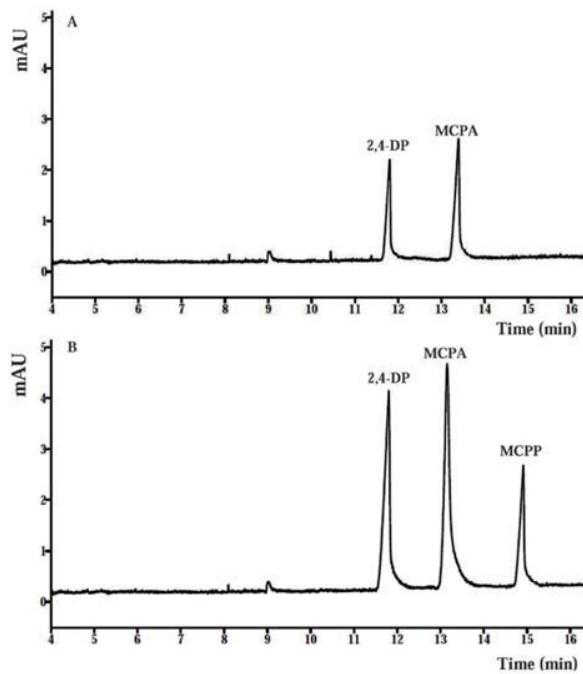
آنالیز نمونه های حقیقی

رودخانه سفیدرود وجود داشته است که جهت اطمینان از وجود این ترکیبات ۵۰ نانوگرم بر میلی لیتر از محلول استاندارد به محلول نمونه اضافه شد و سپس مورد استخراج مجدد قرار گرفت که افزایش پیک های این ترکیبات دلیلی بر تأیید وجود این ترکیبات می باشد (الکتروفروگرام B8). همچنین جدول ۲ نتایج تجزیه ای و بازیابی نسبی برای نمونه های حقیقی تزریق شده توسط ریزاستخراج با غشای الکتریکی در غلظت ۵۰ نانوگرم بر میلی لیتر از سه آفت کش را نشان می دهد، بازیابی نسبی بالا نشان می دهد که تأثیر ماتریکس بر ریزاستخراج با غشای الکتریکی در نمونه های آبی مختلف ناچیز است.

جهت اثبات قابلیت کاربرد این روش در آنالیز نمونه های حقیقی، سه نمونه آب زیست محیطی با این روش مورد آنالیز قرار گرفتند. ابتدا استخراج در شرایط بهینه انجام گرفت و محلول گیرنده با دستگاه الکتروفوروز موبین مورد آنالیز قرار گرفت. همانطور که در جدول ۲ مشاهده می شود، هیچ یک از آفت کش های مورد بررسی در نمونه های آب رودخانه جاجرود و دریا خزر مشاهده نشد. سپس ۵۰ نانوگرم بر میلی لیتر از نمونه استاندارد به این نمونه ها اضافه شد و مجدد استخراج انجام شد. همانطور که در الکتروفوراگرام شکل ۸ قابل مشاهده می باشد ۰,۴-DP و MCPP در نمونه

جدول ۲. تعیین سه آفتکش کلروفنوكسی اسید در نمونه‌های محیط‌زیست

%RSD	درصد بازیابی نسبی	غلظت مشاهده شده (نانوگرم بر میلی‌لیتر)	غلظت اضافه شده (نانوگرم بر میلی‌لیتر)	سموم	نمونه‌های آبی
-	-	-	-	2,4-DP	رودخانه جاجرود
۳/۵	۱۰۲	۵۱	۵۰		
-	-	-	-	MCPP	
۳/۵	۱۰۵/۸	۵۲/۹	۵۰		
-	-	-	-	MCPA	
۳/۶	۱۰۴	۵۲	۵۰		
۴/۸	-	۳۸	-	2,4-DP	رودخانه سفیدرود
۴/۶	۱۰۲/۸	۸۹/۴	۵۰		
۴/۴	-	۵۰	-	MCPP	
۴/۱	۱۰۲/۴	۱۰۱/۲	۵۰		
-	-	-	-	MCPA	
۴/۵	۱۰۳/۱	۵۱/۸	۵۰		
-	-	-	-	2,4-DP	دریای خزر
۳	۹۹/۸	۴۹/۵	۵۰		
-	-	-	-	MCPP	
۳/۳	۹۷/۵	۴۸	۵۰		
-	-	-	-	MCPA	
۳/۱	۹۷/۵	۴۸	۵۰		

شکل ۸. الکتروفروگرام‌های بدست آمده بعد از ریزاستخراج با غشاء الکتریکی از نمونه سفیدرود. (A) نمونه سفیدرود، (B) نمونه سفیدرود که ۵۰ نانوگرم بر میلی‌لیتر از هر آفتکش به آن تزریق شده است

- Lagana, A., Bacaloni, A., De Leva, I., Faberi, A., Fago, G. and Marino, A., 2002. Occurrence and determination of herbicides and their major transformation products in environmental waters. *Analytical Chimica Acta*, 462, 187-198.
- Nabid, M.R., Bide, Y. and Niknezhad, M., 2014. Fe₃O₄-SiO₂-P4VP pH-sensitive microgel for immobilization of nickel nanoparticles: an efficient heterogeneous catalyst for nitrile reduction in water. *Analytical Chimica Acta*, 6, 538-546.
- Quintana, J.B., Rodil, R., Muniategui-Lorenzo, S., Lopez-Mahia, P. and Prada-Rodriguez, D., 2007. Multiresidue analysis of acidic and polar organic contaminants in water samples by stir-bar sorptive extraction-liquid desorption-gas chromatography-mass spectrometry. *Journal of Chromatography A*, 1174, 27-39.
- Rodriguez, I., Rubi, E., Gonzalez, R., Quintana, J.B. and Cela, R., 2005. On-fibre silylation following solid-phase microextraction for the determination of acidic herbicides in water samples by gas chromatography. *Analytical Chimica Acta*, 537, 259-266.
- Vink, M. and Van der Poll, J.M., 1996. Gas chromatographic determination of acid herbicides in surface water samples with electron-capture detection and mass spectrometric confirmation. *Journal of Chromatography A*, 733, 361-366.

نتیجه‌گیری

در این مطالعه برای اولین بار، از مایکروژلهای هوشمند جهت تعیین آفتکش‌های کلروفنوكسی‌اسید و از سیستم CE برای شناسایی، جداسازی و اندازه‌گیری آنها استفاده شد. این روش از مزایایی نظیر ساده بودن، مقرن به صرفه بودن و حساسیت بالا برخوردار است. در این تکنیک استخراجی، به حلال آلی بسیار کمی نیاز است (در حد چند میکرولیتر). اگرچه LC-MS-MS دارای حد تشخیص پایین‌تری می‌باشد اما به دلیل گران بودن به طور معمول در آزمایشگاهها در دسترس نمی‌باشد. تعیین اکثر آفتکش‌ها با استفاده از GC-MS به یک مرحله مشتق‌سازی نیاز دارد که هزینه و زمان آنالیز را افزایش می‌دهد. بنابراین، جفت‌شدن با روش پیشنهادی سبب بهبود حد تشخیص و CE-UV راندمان استخراج می‌شود.

منابع

- Biesaga, M., Jankowska, A. and Pyrzynska, K., 2005. Comparison of different sorbents for solid phase extraction of phenoxyalkanoic acid herbicides. *Microchimica Acta*, 150, 317-322.
- Catalina, M.I., Dalluge, J., Vreuls, R.J.J. and Brinkman, U.A.T., 2000. Determination of chlorophenoxy acid herbicides in water by in situ esterification followed by in-vial liquid-liquid extraction combined with large-volume on-column injection and gas chromatography-mass spectrometry. *Journal of Chromatography A*, 877, 153-166.